

Μακροπρόθεσμη αποτελεσματικότητα των εμβολίων COVID-19 έναντι λοιμώξεων, νοσηλείων και θανάτου σε ενήλικες

Οι Ιατροί της Θεραπευτικής Κλινικής της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών **Θεοδώρα Ψαλτοπούλου, Ροδάνθη Ελένη Συρίγου, Γιάννης Ντάνας, Πάνος Μαλανδράκης, και Θάνος Δημόπουλος** (Πρύτανης ΕΚΠΑ) συνοψίζουν τα δεδομένα της πρόσφατης δημοσίευσης των Nana Wu και συνεργατών στην έγκριτη επιστημονική επιθεώρηση The Lancet με θέμα την μακροπρόθεσμη αποτελεσματικότητα των εμβολίων COVID-19 έναντι λοιμώξεων, νοσηλείων και θανάτου σε ενήλικες. Πρόκειται για μια συστηματική ανασκόπηση και μετα-ανάλυση των διαθέσιμων δεδομένων για τα εμβόλια BNT162b2 [Pfizer–BioNTech], mRNA-1273 [Moderna], ChAdOx1 nCoV-19 [AZD1222; Oxford–AstraZeneca] και Ad26.COV2 έως τον Δεκέμβριο του 2022. Οι μελέτες ανέφεραν την αποτελεσματικότητα του εμβολίου αμέσως και τουλάχιστον 112 ημέρες μετά από τα δύο πρωταρχικά εμβόλια ή τουλάχιστον 84 ημέρες μετά από μια αναμνηστική δόση. Από τα 16.696 αποτελέσματα της αναζήτησης, συμπεριλήφθηκαν τελικά 73 (0,4%) μελέτες. Από αυτές, αποκλείστηκαν πέντε (7%) μελέτες λόγω του υψηλού κινδύνου συστηματικού σφάλματος, αφήνοντας 68 (93%) μελέτες για ανάλυση. Όσον αφορά στην προστασία από λοιμώξεις που προκαλούνται από οποιοδήποτε στέλεχος SARS-CoV-2, η αποτελεσματικότητα του εμβολίου μετά την πρωταρχική σειρά εμβολιασμού μειώθηκε από το 83% 14-42 ημέρες σε 62% στις 112–139 ημέρες μετά τον εμβολιασμό. Η αποτελεσματικότητα του εμβολίου ως προς την προστασία από νοσηλεία ήταν 92% και ως προς τον κίνδυνο θανάτου 91%, ενώ μειώθηκε στο 79% στις 224-251 ημέρες μετά τον πρωταρχικό εμβολιασμό για νοσηλεία και 86% στις 168–195 ημέρες για προστασία από θάνατο. Η εκτιμώμενη αποτελεσματικότητα του εμβολίου ήταν χαμηλότερη για το στέλεχος Όμικρον ως προς την προστασία από λοιμώξεις, νοσηλεία και θάνατο αμέσως μετά τον εμβολιασμό συγκριτικά με προηγούμενα στελέχη. Οι αναμνηστικές δόσεις αφορούσαν ως επί το πλείστον μελέτες για τη μετάλλαξη Όμικρον. Η αποτελεσματικότητα του εμβολίου αμέσως μετά την αναμνηστική δόση ήταν 70% έναντι λοιμώξεων και 89% έναντι νοσηλείων. Ακολούθως, η αποτελεσματικότητα μειώθηκε σε 43% έναντι λοιμώξεων και 71% έναντι νοσηλείων 112 ημέρες μετά τον αναμνηστικό εμβολιασμό ή αργότερα. Συμπερασματικά, η μελέτη δείχνει ότι η αποτελεσματικότητα του εμβολίου έναντι του SARS-CoV-2 μειώνεται με την πάροδο του χρόνου τόσο έναντι της λοίμωξης όσο και έναντι νοσηλείων και κινδύνου θανάτου. Τα βασικά επίπεδα αποτελεσματικότητας του εμβολίου για την μετάλλαξη Όμικρον ήταν σημαντικά χαμηλότερα από ό,τι για άλλες παραλλαγές. Ως εκ τούτου, οι συγγραφείς θεωρούν ότι άλλα προληπτικά μέτρα όπως η χρήση μάσκας προσώπου και η φυσική απόσταση μπορεί να είναι απαραίτητα για τη μακροπρόθεσμη διαχείριση της πανδημίας.